

"Kudret-i zâtiye-i ezeliye, en latif, en has bir nur ve bütün nurların nuru olduğundan..." Kudretin nura teşbihi ve "bütün nurların nuru" olması ne demektir?

"Aynen öyle de Kudret-i Zâtiye-i Ezeliye, en lâtif, en has bir nur ve bütün nurların nuru olduğundan ve eşyanın mahiyetleri ve hakikatleri ve melekûtiyet vecihleri şeffaf ayna gibi parlak olduğundan ve zerrattan ve nebatattan ve zîhayattan tâ yıldızlara ve güneşlere ve aylara kadar her şey, o kudret-i zâtiyenin hükmüne gayet derecede itaatli, inkıyadlı ve o kudret-i ezelinin emirlerine nihayet derece mutî ve musahhar bulunduğundan, elbette hadsiz eşyayı bir tek şey gibi icad eder ve yanlarında bulunur. Bir iş bir işe mâni olmaz. Büyük ve küçük, çok ve az, cüz'î ve küllî birdir. Hiçbiri ona ağır gelmez."(1)

Bizim varlık telakkimiz, genelde kesif ve cismani varlıklardan ibarettir. Halbuki varlık sadece taş, toprak, ağaç gibi cismani ve kesif şeylere münhasır değildir. Varlığın çok muhtelif boyutları ve nurani kısımları da vardır. İnsan akli ekseri maddi ve cismani şeylerle ülfet ettiği için, nurani ve latif varlıkları anlamakta ve kabul etmekte zorlanıyor. Halbuki aklın zahir nazarına bile görünen nurani ve latif varlık formatları vardır. Bunlardan yola çıkarak aklın tavrının üstünde olan nurani varlıkları kıyas yolu ile anlayabiliriz. Şeffafiyet bunlardan bir tanesidir.

Şeffafiyet sırrı: Güneşin zatının bir küçük modelini ve sıfatlarını içinde barından tecellisi ve yansıması, denizin yüzünde de görünür. Küçük bir damlanın içinde de görünür. Büyük, küçük onun için fark etmez. Güneş, deniz büyüktür diye ona fazla ışık ve yansıma göndermez, ona ayrı bir çaba sarf etmez. Damla ile deniz şeffaf, yani parlak olmasından, güneşin yansımasını kabul edip, ikisi de gösterirler. Fark büyüklük ve küçüklüktedir. Güneş için, kendini o parlak yüzeyde göstermek açısından büyüklük ve küçüklük, deniz ile damla olması önem arz etmez, ikisi de aynıdır. Denizde görünmesi ile damlada görünmesi güneş açısından eşittir.

Aynen bu güneş misalindeki gibi; Allah'ın, kudreti nazarında büyük bir yıldız ile küçük bir atom eşittir. Onun kudretine yıldız ağır gelmez, atom ile aynıdır. Ağırlık ve hafiflik derecesi onun kudretinde yoktur. Kainatın bütünü ile, bir parçasının yaratılmasında kudret açısından bir fark, bir zorlanma yoktur.

Burada ana tema; **"Şeffaf ve latif olan şeylerin cisimlere nüfuz etmesi kolaydır."** hükmüdür. Mesela; dar bir delikten insan ceset olarak geçemez; ama dar

---

delikten insanın gözü geçer ve arkasında ne var ne yok hepsini rahatlıkla görebilir. İnsan gözü aynı anda bir çok eşyayı görürken, ceset maddi ve kesif olduğu için, aynı anda en fazla bir iş ile meşgul olabilir. Demek bir şey ne kadar nurani ve latif ise, nüfuzu ve yapabileceği şeyler de o kadar ziyade ve kolay oluyor. Cebrail (as)'in cesedi tam nurani ve latif olmasından, bir anda binlerce yerde bulunup binlerce işleri görebilir. Bir işi bir işine mani teşkil etmez.

Şeffaf ve nurani olan bir şey için, kayıt ve mekan daralması yoktur. Büyük ile küçük, az ile çok, ağır ile hafif, uzun ile kısa onun tam nuraniyette olan kudretine müsavi ve eşittir demektir.

Kudretin nura kıyas ve teşbihi, nurun nihayetsiz kolaylık içinde iş görmesi ve kayıtlardan müberra bir mahiyete sahip olmasından dolayıdır. Nur ismindeki bu hususiyetler, kudret sıfatında daha ala ve daha yüksek bir şekilde mevcuttur, denilmek isteniyor.

(1) bk. [Sualar, Yedinci Şua, Dördüncü Hakikat](#).